

Tady je Matej Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Stovky tisíc lidí v uplynulých týdnech ve Francii protestovaly proti zvýšení věkové hranice pro odchodu do Penzes 260 na 40 a 60 let.

Prezident chce, aby kontroverzní důchodová reforma, která vyvolala ve Francii statisícové demonstrace, začala platit dokonci roku.

Národní zchromáždění reformu automaticky schválilo potom, co opoziční poslanci nedokázali odvolat kabinet prezidenta Emanuele Macrona.

Paralyzovaná Francie.

Opakovaně stávkují letový dispečeři, popeláři, učitele, strojvedoucí, řidiči a tak dále.

Obísyjm, že by měl jít pozděj do důchodu, ale Emanuele Macron je neoblomný, nemůže mu to zlomit vás, řeším s naším spravodajem v paříži Martinem Baluchou.

Dnes je čtvrtek 23. března.

Ahoj Martinem, vítěj ve Vinohracké 12.

Dobrý den, ahoj, děkuju za pozvání.

Protozdy ve Francii, opět, musíme říct, ale teď asi větší, než jsme byli zvyklí, co se tam u vás děje.

Je to tak, ty protesty trvajjí měsíce, týdny, dnes ve čtvrtek už je to 9. kolo těch celonárodních protestů a stávek,

a každe to kolo přivedem do francouzských ulic stovky tisíc lidí odboráři,

tyto protesty, tyto stávky přirovnávajjí těm největším protestům proti důchodovým reformám,

kterých Francii je zažile už spoustu přirovnávajjí například k 30 let starým demonstracím a stávkám zavády prezidenta Jacques Chirac.

Když si ještě nebyl z pravodajem ve Francii, tak si jezdil do pařížena protesty žlutých vezd.

Jak to teď v těch ulicích vypadá? Umíš to nějakým způsobem připorobnit k tomu, co si tam zažíval za času těch protestů žlutých vezd?

I ty protesty žlutých vezd měli nějaký vývoj. Oni začínali tuším v roce 2018, pokačovali v roce 2019.

Ten začátek ten byl trošku odlišný, protože lidé začali protestovat z toho důvodu, že se měli zdrazit ceny pohodných mod.

Ty protesty byly místy radikální. Já si pamatuju na protesty na bulváru chánze Lize, kdy lidé vytrahávali dlažební kostky, háze li je po policistách.

Policisté je těžko od jinci, proti ním zase hovali zase s vzním plinem.

Teď ty protesty jsou trošku odlišné. Tady v paříži to většinou začíná, takže se pohodujete.

To znamená, že například začne demonstrace na náměstí Bastili kříznačně, protože právě tam koncem 18. století začínala francouzská revoluce, tak to byl jeden z těch protestů.

A pak lidé pohodujjí pár hodin a pak se dostanou na to cílové místo a tam se obvykle střetnou z policií.

Ty si říkal, že žluté vesty to jsou pohonehmoty, teď tedy stávky protesty, důchodová reforma.

O co se přesně hraje, co se lidem nelíbí, co se ve francích istá? Jaká důchodová reforma?

V té první fázi se skutečně hraje o to, kdy budou francouzi odcházet do důchodu.

Teď to vypadá, že i přes statisícové protesty setaviková hranice skutečně posuné z 2 a 60 na 4 a 60 let, protože parlament důchodovou reformu v pondělí schválil,

vláda ustála, hlasování o nedůvěře.

Teď už se ale nehraje jenom o důchodovou reformu, opozice samozřejmě z těch demonstrací těžjí, těžjí z toho, že skoro 70% lidí,

ale spodle průzkumu televize BFMTV, tuhle důchodovou reformu nechce tepe, hládu a snaží se získat vliv.

A by to vypadá daleko, tak se snaží i připravit půdu před prezidentskými volbami v roce 2027, kdy už se o to znovu zvolení, nebude moc ucházet prezident Emanuel Macron z ústavy, může to zkusit jenom dvakrát, může být znovu zvolený.

Prezident Emanuel Macron zase chce tu duchodovou reformu prosadit, potvrdit, že je schopný dohodnout dotáhnout klíčové reformy.

Ostatně ve středečním projevu, prvním televizním projevu potom, co parlament schválil, že je to duchodovou reformu, tak řekl, že chce, aby začala oficiálně platit konce mroku.

Ta reforma to není žádný luxus ani radost. Je to nezbytnost pro naši zemi. Dnes je ve Francii 17 milionů duchodvců.

V roce 2030 jich bude 20 milionů. Mohli bychom snad pokračovat s stejnými pravidli.

Sme teď ve fázi, kdy ve Francii vláda chce, aby se do duchodu odcházelo v 4 a 60 letech.

Což, když dáme tomu nějaký i český kontext, tak u nás už se odchází teď v pětá 60,

tak Francouzi by nás nějakým způsobem dorovnali a zase je tam ještě ta věc navíc,

že i v Česku se řeší, že by se mělo odcházet třeba i později, respekt ve taky řešíme nějakou větší duchodovou reformu.

No a ve Francii v pondělí tedy to prošlo, aniž by se o tom ale hlasovalo.

Přesně tak, ta duchodová reforma prošla v pondělí v parlamentu,

prošla potom automaticky, co vláda ustála hlasování o nedůvěře.

Ty podněty k hlasování o nedůvěře podali dvě formace, jednak to byly nacionalisté,

národní združení, trojnásobné prezidentské kandidátky Marin Lopenové a pak to podalo ešte centristické uskupení Lyod

a tento podnět tohoto centristického uskupení byl úspěšný, protože stačilo dvě hlasů

a vláda mohla padnout, přeměrka mohla být dnucená k tomu, že by musela podat demis.

Máme dáme leproměr ministrům.

Vláskujetečně od to, co se hrálo, tak to byl ten ústavní článek 49.3,

kterým vláda prosadila tu důchodovou reformu bez hlasování v parlamentu.

Tady je potřeba říct, že to je nástroj, který je zakotvený ve francouzské ústavě,

který využívají a využívali v minulosti jak levicové, tak i pravicové vlády,

vlastně vláda prezidenta Emanola Makrona ten ústavní článek využila už po 11.

Takže skutečně to není nic nového.

Co tím demonstrantům i opozici vadí, to je možná ten sled v těch událostí,

že tady s týdny měsíce demonstruje proti důchodové reformie,

lidé říkají, že nechťi odcháze do důchodu v 64 letech

a přesto přeze všechno, přesty demonstrace vláda prezidenta Emanola Makrona

si netrůfla na to prosadit tak klíčovou reformu v parlamentu.

Otázka je, sly si to mohla dovolit, když věděla,

že nebude mít dostatečnou podporu.

Prezident Emanol Makron i přeměrka Elizabet Bornová se scházeli několik rád,

zjišťovali, povídali si o to, měšli mají dostatečnou podporu,

nakonec uznali, že pravděpodobně nemají

a proto zvolili ten ústavní článek 49.3

jako pro prosazení té reformy tento účinný nástroj

proti kterému teď opozice i odbory zbrojí,

a který zvedl a posílil možná ještě ty současné demonstrace.

Ty si Martině říkal o 9 hlasu unikla vláda vyslovení nedůvěry?

Ano, je to tak, o 9 hlasu opozice tohle hodně zdůrazňuje, že to bylo jenom o 9 hlasu, že stačilo 9 hlasu a vláda mohla padnout.

Zase na druhou stranu kabinet prezidenta Emanulama koruná říká, že v ten proces, že těch pár hlasů to okolik to prošlo, neprošlo, že není důležité, a že skutečně tá reforma je teď formálně schválená.

To je důležité podle vlády.

Pojdme z parlamentu zpátky do ulic, když jsme se bavili ostávce, oprotestech, jak si to mám představit, jak se zastaví běžný život ve Franci už po několik týdnů, kvůli tomu, že se tedy velká část společnosti vyslovuje proti tomu, aby odcházela do budouc na tedy do důchodu později.

Kdo všechno stávkuje?

Každé to kolo těch stávek je trošku odlišné, ale když se tady stávkuje a když se stávkuje proti důchodové ve reformě a skutečně se zapojí všechny ty odbory, tak ty stávky paralizují zemi.

Hlavně v dopravě nejezdí některé vlaky, nejezdí metro.

Ve větších městech zaměstnanci blokují rafinéry, což se jde samozřejmě problém, protože pak když šlověk jde na čerpací stanice, tak nemusí natankovat, v to platí hlavně pro pumpy čerpací stanice na jihu.

Na severu Francie byť ta situace není tak špatná,

a ještě v tomto směru jako minulý rok, kdy skutečně řada čerpací stanice neměla pohonné hmoty.

Pak je to vidět i v ulicích, protože stávkují i populáři

a kvůli ním v pařížských ulicích jsou pořád tisícovky tun, konkrétně myslím, že to je pořád přes 9 tisíc tun nevivezeného odpadu,

takže člověk, když se pochází centrem paří,

že tak v ulicích vidí hordy černých pytlů,

některé se už tak trochu rozkládají, rostekají,

protože samozřejmě občas praší na ty kartoni, praší do těch popelnic na ty pytle,

začíná to zapáchat, stěžují si nejen obyvatelé, ale i podnikatele,

majitele dokonce restaurací si sjednávají, jsou kromé firmy,

ta situace zašla skutečně daleko.

Pahují tisíc, že to je impact vrlo,

ale i forasím se je impact vrlo, a je apré.

Honětně lodej, tusser nejpá troženej,

protože je to jifyfro.

Vf. jsme se ráam plnetejí,

když už si si jednájí teda tu firmu na odvost, tak je problém, co s tím odpaden dal, protože o ní stávku je i zaměstnance těch spaloven.

Takže vláda potom ruší ty stávky něktejích pracovníků, nutí je k tomu v uvozovkách, aby se vrátili do práce.

Můjde brav, ale jo zvou, že můžu většinit.

Mám jenom dvě ruce, nemůžu uklidit všechno,

snažíme se udržovat aspoň zdání pořádku,
máme předem vymezenou oblast a tam zaměťáme chodníky a vysipáváme menší odpadkové koše
podporují stávkující kolegy, ale já si to nemůžu finančně dovolit.
Velkou komplikaci způsobují taky stávky učitelů,
rodíče si potom musí brát volno, protože děti nemůžou být doma,
takže pak to pitlíkují a snaží se to udělat, tak aby jeden z těch rodičů aspoň mohlo být doma
nebo mohli pracovat na home office nebo se vystřídají mezi těma rodinama,
že jednou hlídá, jedna rodina, po druhé hlídá, zase druhá rodina.
Je to skutečně komplikace, lidé se musí připravit dopředu,
taky na to, jestli budou moc vůbec odjet do práce, jakým způsobem,
jestli třeba nemusí přespat úznámých,
když stávkují všechny odbory a ta stávka je vydatná, tak to paralizuje chod celé země.
Vrátím lise k tím odpadku, tak tedy stávky jsou do slova cítit.
Cítí je i Emmanuel Macron, třeba na poklesu popularity?
Určitě cítí, určitě ví, že tahle reforma je nepopulární,
ale i v tom střeďečnīm rozhovoru říkal, že pokud bude potřeba se vybrat
mezi krátku dobými výsledky popularity a mezi národīm zájemem,
tak si vždycky vyberé to, co je dobré pro Francie.
Takže, nejde si 36 soluciů, když bychom vytvořil, když bychom vytvořil,
tak bychom vytvořil, když bychom vytvořil, když bychom vytvořil.
Teď se bavíme o té duchodové reforma, takže chce stůj, co stůj,
prosadit duchodovou reformu, není ochotní a připravení,
jsou vnout ani o 5, ani o milimetr.
Skutečně chce duchodovou reformu prosadit, protože říká,
že dnes ve Franci je 17 milionů duchodců
a 20,30 milionů bude 20 milionů.
Takže ty pravidla se podle ní musí změnit,
on taky poukazuje na to, že v ostatních zemích už lidé odchází
do duchodu v 64-65 letech, tak jako my v Česku.
Když já se na to ptám francouzů, co říkají na to,
že skutečně velká část Evropy, už většina Evropy
už teď odchází do duchodu v 64-65 letech,
když se koukneme na skandinávské země,
tak ještě dokonce později, tak o nimi odpovídají.
No jo, takhle to je za hranice my,
ale my máme systém, který je tady tradiční,
který má dlouhodobou tradici, chceme si ho uchovat
a navíc poukazují taky na to, že některé národy už teď přiznávají,
že udělali chybu a že byla chyba ten duchodový systém
posúvat, posúvat tu věkvou hranici, když se jem ale ptám,
no ale jak budeme ten duchodový systém financovat, tak o nimi říkají,
my tady máme peněz dost, je potřeba víc zdanit
ty nejbohačí, proto taky když se pohybují francouzských úlicích
a jsem na těch stávkách, tak slyším různé typopěvky

to se nám ne líbí, proč to děláte, my vás vrhneme,
a nebo skutečně reálně ještě můžou opoziční politici zamíchat kartami nějakým způsobem
se vyslovit proti tomu, aby ta reforma na koniec byla uvedena v tolatnost.
Těch korků, které už udělali bylo víc.
Část opozici, jak jsme se bavili, podávalo podnět na vyjádření nedůvědy,
na hlasování o nedůvěře vládě prezidenta Emanola Makrona,
a pak taky napadli postup vlády při schvalování duchodové reformy u ústavní rady.
To je další krok, kterému se odhodlala jak levice, tak i nacionalisté.
Teď ústavní rada má několik dnů na posouzení těchto podnětů.
Primírka Elizabeth Bornová vyzvala ústavní radu,
aby to samozřejmě rešila v zrychleném řízení,
takže nějaký týden by to mělo trvat,
a až potom by prezident Emanol Makron mohl definitivně to duchodovou reformu přijat.
Taky tady ještě další možnost, část opozyce a hlavně levice.
Chce se zasadit o to, aby o duchodové reformě rozhodli lidé,
ale k tomu je taky potřeba poměrně rozsáhlá podpora v parlamentu,
zatím touto cestou s ty reformy ještě nebo změny nikdy nepodářilo prosadit,
takže to je velmi nepravděpodobná verza a skutečně všechno míří k tomu,
že vládě se podaří prosadit duchodovou reformu,
ale ještě musíme počkat, co se bude dít v ulicích.
Bude to napínavé do posledních výla.
Na to jsem se chtěl zeptat úplně závěřimno,
toto tiž skutečně vypadá, že vláda má i důvěru.
Emanuela Makrona totiž, že byt třeba nemuslaní přijít okres lapaní premiérka,
o tom se taky hodně debatovalo, ale je naopak,
že to skutečně dovede Makron a spoudozdárného konce a tak se ptám,
kdy se bude opět příště ve Francii stávkovat?
Odbore jsou odhodlane v těch stávkách, vytrvat, tedy se co ději.
Teď odborový předák centrálice FDT Lorán Berge označil
Emanuela Makrona z Alháře, když se vyjadřoval o spolupráci z odbory,
že nejsou konstruktivní, že nenamízejí vlastní řešení.
Takže ty stávky budou pokračova, to táska je jak dlouho,
jsi se třeba za nějakou dobu nevyčerpají,
ale pro prezidenta Emanuela Makrona je důležité uklydnit tu situaci ve Francii,
protože on potřebuje s Francouzi vydržet ještě další čtyři roky,
a nejenom vydržet, ale on potřebuje schvalovat i další klíčové reformy i migrační zákon.
Takže i proto je pro něj důležité uklydnit situaci v ulici, ale taky hlavně v parlamentu,
protože se ukázalo, že republikáni nejsou jednotní,
se kterými on na spoustu zákonech spolupracoval a pracoval a chtěl dál i spolupracoval,
tak se ukázalo, že s nimi nemůže počítat, ale když nemůže počítat s nimi tak vlastně s kým
on bude moc spolupracovat, protože pak je tam sjednocená levice,
krajní levice v podoběžánali Kamalančona, nutí nepodajná Francie,
tě s ním spolupracovat rozhodně nechťejí, stejně tak s ním nechce spolupracovat
marinlpenová národní združení a on se skutečně dostáva do politického patu

a vlastně se mu vrací to, co už víme dlouhé měsíce, že on v parlamentu nemá většinu, on říkal, že se bude snažit hledat konsensus, že se bude snažit hledat schodu napříč politickými stánkami i proto potom politici odbory a lidé v ulicích jsou naštvaní, protože po užitím toho ústavního článku 49,3 on vlastně částečně porušil tento slib, byť znovu opakují, on neměl na výběr, bude tu reformu schválí nebo se pokusí prosadit pomocí toho ústavního článku a nebo zákonodárci, poslanci i odmítnou, neodhlasují, byť samozřejmě republikáni opozice tvrdí, že to měl zkusit, že by třeba ta reforma prošla a říkají to i republikáni, což je paradoxní, kteří mu měli při schvalování té reformy pomoci.

Stávkující Francie očímá Martina Baluchy, Martina Natanku i na kup si pevné nervia, budeme se těžit na další správy měsíce hezky. Náděkující na slyšenou hezký den.

Tohle už je všechno z Vinohradské 12 z pravodajského podkástu Českého rozhlasu.

Dnes s Martinem Baluchou naším z pravodem ve Francie probrali jsme spolu velké protestní akce, které vyvolala důchodová reforma.

Jak jste slyšeli, zatím nikdo neví, jak dlouho se ještě bude ve Francie stávkovat.

Ve Vinohradské 12 stávkovat nebudeme, chystáme už další díl a vydáme ho zase po půlnoci a to ve všech podkástových aplikacích, pak všest hodin a ráno budeme na webu i rozhlas cz a po desáté dopoledne ve vysílání Českého rozhlasu plus.

Naslešenou zítra.